

IV Olje- og energidepartementets merknader

Bakgrunn

I departementets vurdering av om konsesjon etter vassdragslovgivningen skal gis, må fordeler og ulemper ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen. Dette innebærer at miljøkonsekvensene ved omsøkte utbygging må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftbalansen avveies mot forringelsen eller tapet av naturmangfoldet.

Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer etter vassdragslovgivningen. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i nml. §§ 4 – 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling av nærværende søknad.

SFE Produksjon AS er et heleid datterselskap av Sogn og Fjordane Energi AS. Morselskapet er eid med 38% av BKK AS (offentlig eid) og med 48% av Sogn og Fjordane fylkeskommune. Resten av aksjene i morselskapet er eid av kommunene Flora, Gloppen, Bremanger, Askvoll, Selje, Eid og Naustdal med ulike andeler. SFE Produksjon AS er et offentlig eid selskap.

Kraftselskapet eier de fallrettighetene som omfattes av utbyggingsprosjektet.

Søknaden

Det er søkt om tillatelse til bygging og drift av Østerbø kraftverk og Randalen kraftverk med hjemmel i vannressursloven. Videre er det med hjemmel i vassdragsreguleringsloven søkt om tillatelse til regulering av Nykjevattet, regulering og overføring av Langavatnet, regulering og overføring av Strupefossvatnet samt overføring av 4 elver i Brekkeelva og 2 elver i Rustelvane. Det er også søkt om konsesjon etter energiloven for bygging og drift av elektriske anlegg i Østerbø kraftverk og Randalen kraftverk, samt om konsesjon til bygging og drift av en 132 kV kraftledning mellom Østerbø i Høyanger kommune og Stordalen i Masfjorden kommune. Videre er det søkt om ekspropriasjonstillatelse og samtykke til forhåndstiltredelse av nødvendig grunn og rettigheter etter oreigningslova, samt om tillatelse etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltaket.

Eksisterende forhold i vassdragene

Østerbøvassdraget

Østerbøelva har to forgreninger; Nykjeelva har sitt utspring i Nykjevattet, mens Brekkeelva har sin begynnelse i Randalsvatnet med samløp ca. 1 km før utløpet i Østerbøvatnet. Nykjeelva og Brekkeelva har få/ingen inngrep, mens Østerbøelva er påvirket av elveforbygning langs dyrket mark og bosetning.

Rustelvane er to mindre elver som er uberørt av inngrep og renner fra fjellområdene nord for Østerbø og ned i Østerbøvatnet.

Fessene Øst, Fessene Vest, Randalen Nord og Randalen Sør er fire mindre elver som er uberørt av inngrep og er alle sideelver til Brekkeelva.

Nykjevatnet og Langavatnet er uberørt av inngrep.

Mjølsvikvassdraget

Strupefossvatnet er uberørt av inngrep og utgjør øvre del av Mjølsvikvassdraget, som er et nabovassdrag til Østerbøvassdraget. Dette vassdraget drenerer til Sognefjorden øst for Østerbøvatnet.

Utbyggingsplan

Reguleringer og overføringer

Nykjevatnet på kote 616 er planlagt som hovedmagasin for Østerbø kraftverk, med en samlet regulering på 78 m fordelt på 76 m senking og 2 m oppdemming med en dam i utløpet.

Strupefossvatnet på kote 877 er planlagt som inntaksmagasin for Randalen kraftverk. Dette vannet planlegges regulert 4 m ved oppdemming med en dam i utløpet.

Langavatnet ligger på kote 913 i øvre del av nedbørfeltet til Nykjevatnet. Planen går ut på å overføre dette vannet til driftstunnelen for Randalen kraftverk, og å senke vannstanden permanent med 1 m for å redusere flomtap.

Vannveier

Fra Nykjevatnet er det planlagt å sprengje en tunnel mot Randalen med inntak av elvene Fessene Vest, Fessene Øst, Randalen Nord og Randalen Sør. Tunnelen er planlagt videre nordover for inntak av Rustelvane Nord og Rustelvane Sør, før vannet går inn i trykksjakten mot Østerbø kraftverk. Fra Strupefossvatnet er det planlagt å bygge en tunnel mot Randalen med en avgreining til Langavatnet.

Kraftverk

Det er søkt om to alternative plasseringer av Østerbø kraftverk. Etter alternativ 1 skal kraftstasjonen bygges i dagen ved Østerbøvatnet, mens den etter alternativ 2 skal bygges i dagen ca. 1 km lenger opp i Østerbøelva. Alternativ 1 er tiltakshavers primært omsøkte alternativ. Kraftverket skal utnytte fallet fra Nykjevatnet som er på hhv. 592 m for alternativ 1 og 557 m for alternativ 2. Installert effekt er hhv. 35 MW og 33 MW, og årlig kraftproduksjon er anslått til hhv. 174 GWh og 165 GWh.

Randalen kraftverk er planlagt plassert i fjell i Randalen. Kraftverket skal utnytte fallet på 286 m fra Strupefossvatnet. Installert effekt vil bli 13 MW og årlig kraftproduksjon er anslått til 33 GWh.

Massedeponi

Masser fra tunnelene fra Langavatnet/Strupefossvatnet til Randalen kraftverk, fra Nykjevatnet til Østerbø kraftverk samt fra tilkomsttunnelen/kraftstasjonshallen i Randalen

kraftverk, vil i det vesentligste bli tatt ut gjennom tverrslaget på ca. kote 480 og plassert i en egen tipp i Randalen. Massevolumet er anslått til ca. 290.000 m³.

Masser fra Østerbø kraftverk er anslått til ca. 28.000 m³ skal bl. a. brukes til opprusting av kommunal vei til Østerbø. Overskuddsmasser vil bli plassert i eksisterende steinbrudd.

Veier

Søknaden omfatter bygging av en ca. 5 km lang anleggsvei fra Østerbø til tverrslaget i Randalen. En del av veien må anlegges i sikksakk oppover dalsiden pga. det bratte terrenget.

Ved Strudefossvatnet må det i reguleringssonen bygges en vei på ca. 500 m fra tilløpstunnelen for Randalen kraftverk til damstedet i Strudefossvatnet.

Kraftledning

Kraftselskapet har søkt om bygging av en ny 132 kV kraftledning fra Østerbø i Høyanger kommune til Stordalen i Masfjorden kommune, slik at ledningen blir koblet til det eksisterende nettet. Ledningen er en produksjonsradial, og er omsøkt i 3 alternative traseer.

Alternativ A går gjennom Sørebdalen og øst for Kvanngrodfjellet til Årsdalsfjellet og videre til Stordalen. Det skal kables i Sørebdalen og forbi hytteområdet ved Stordalsvatnet. Denne traseen er kraftselskapets primært omsøkte alternativ.

Alternativ B følger i hovedsak samme trase som alternativ A, men vil i sin helhet bli bygd som luftledning bortsett fra at det skal kables forbi bebyggelsen på Østerbø.

Alternativ C vil bli bygd som luftledning over Østerbøvatnet til Båsenova og videre vest for Systølvatnet til Årsdalsvatnet. Deretter er dette alternativ identisk med alternativ B til Stordalen.

Samlet Plan og Verneplan for vassdrag mv.

Prosjektet fikk fritak fra behandling i Samlet Plan i 2003.

Prosjektet berører ikke vassdrag som omfattes av Verneplan for vassdrag eller Nasjonale laksevassdrag.

Omsøkte tiltaksområde ligger utenfor Stølsheimen landskapsvernområde.

Tiltaket berører den forslåtte verneplanen for edelløvskog i Sogn og Fjordane. Av kgl. res. 19. 06.2009 fremgår det at Ramsli naturreservat er holdt utenom verneplanen i påvente av konsesjonsbehandlingen av søknaden om bygging av Østerbø kraftverk og Randalen kraftverk mv.

Søknad om planendring

Kraftselskapet har den 16.02.2010 søkt om planendring mv.

Ifølge planendringen søkes det om å bygge Østerbø kraftverk alternativ 1 i fjell (revidert alternativ 1) i stedet for alternativ 1 i dagen. Revidert alternativ 1 er tiltakshavers primært omsøkte alternativ. Årsaken til planendringen er at det ble oppdaget et relativt tykt lag med løsmasser mellom terrengnivået og fast fjell, som kan vanskeliggjøre fundamenteringen av en kraftstasjon i dagen. Det søkes også om å øke installert effekt fra 35 MW til 45 MW for å

korte ned brukstiden. Denne effektøkningen medfører ingen endring i det ytre miljø eller endring i magasinbruken. Et 35 MW aggregat har relativ lang brukstid, ca. 5.000 timer. Et slikt aggregat på 50 MVA må fundamenteres på fjell. Transformator og avgang mot nevnte 132 kV kraftledning til Stordalen er som i opprinnelig søknad planlagt i dagen. Bygging av kraftverket i en fjellhall vil øke tunnelmassen fra ca. 28.000 m³ til ca. 45.000 m³.

Østerbø kraftverk alternativ 2 med kraftstasjon i dagen er fortsatt tiltakshavers sekundært omsøkte alternativ.

Som et likeverdig alternativ til Randalen kraftverk i fjell, søkes det om at kraftverket nedskaleres til et småkraftverk med kraftstasjonen i dagen på ca. kote 620 ved det omsøkte bekkeinntaket Randalen Sør. Driftsvannet er også for dette alternativ planlagt ført inn på driftstunnelen for Østerbø kraftverk. Søknaden om overføring og regulering av Strupefossvatn står ved lag, mens Langavatnet forblir uberørt ved realisering av planendringen. Installert effekt for småkraftverket er 5 MW og årlig kraftproduksjon er anslått til 18 GWh. Massedeponiet i Randalen vil bli redusert som følge av at kraftverket ikke bygges i fjell, og at tunnelen til Langavatnet bortfaller. Den opprinnelig planlagte anleggsveien må forlenges til Randalsbrekka. I Randalen vil opprinnelig veitrase bli forskjøvet nærmere mot Østerbøelva. Ved Fossestølen flyttes den planlagte veitraseen bort fra stølsområdet bl. a. av hensyn til et registrert kulturminne.

NVEs innstilling

NVE frarår at Randalen kraftverk bygges som et fjellanlegg, fordi tiltaket vil omfatte inngrep på flere steder i høyfjellet. NVE har her lagt vekt på at en slik utbygging forutsetter en relativt betydelig regulering av Strupefossvatnet, regulering av Langavatnet og etablering av et stort massedeponi i Randalen.

NVE tilrår i stedet at kraftselskapet gis konsesjon til bygging av Randalen småkraftverk med kraftstasjon i dagen. Reguleringen av Strupefossvatnet avgrenses til naturlig vannstandsvariasjon eller til maksimalt 1 m. I perioden 1. juni – 30. september skal det slippes en tilsigsavhengig minstevannføring på 100 l/s fra Strupefossvatnet. NVE har også vektlagt at overføringen av Strupefossvatnet vil bli utnyttet både i Randalen småkraftverk og i Østerbø kraftverk. Denne overføringen utgjør i overkant av 30% av den totale energiproduksjonen i prosjektet. Langavatnet berøres ikke av dette alternativ.

Når det gjelder Østerbø kraftverk, frarår NVE både alternativ 1 med kraftstasjon i dagen og alternativ 2, pga. store landskapsmessige inngrep.

NVE tilrår at det gis konsesjon til å bygge Østerbø kraftverk etter revidert alternativ 1 med kraftstasjonen plassert i fjell. Synlige inngrep vil være bygging av tunnelportal og portalbygg i utkanten av edelløvslogen i Ramsli, omforming/utfylling av strandsonen i Østerbøvatnet med sprengstein ved utløpet av kraftstasjonen, samt omlegging av kommunal vei. Etter NVEs vurdering er disse inngrepene akseptable.

NVE tilrår regulering av Nykjevatnet med 78 m som omsøkt. Selv om Nykjefossen blir permanent tørrlagt, har NVE i sin vurdering lagt større vekt på at dette magasinet vil være helt nødvendig for energiproduksjonen i vinterhalvåret i Østerbø kraftverk. NVE har forutsatt at magasinet er fylt opp til kote 614 innen midten av juli, og magasinet skal ikke senkes under denne kote før 1. oktober med mindre værforhold utgjør risiko for skadeflom.

Videre tilrår NVE at de 2 Rustelwane og de 4 elvene i Randalen tillates overført. Vannet skal nyttiggjøres i Østerbø kraftverk. Ved bekkeinntak Randalen Sør skal det slippes en tilsigsavhengig minstevannføring på 80 l/s til Brekkeelva hele året.

V Olje-og energidepartementets vurdering

I tråd med nml. § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget, bygger departementet på følgende for sin tilråding:

- NVEs innstilling av 21. februar 2012
- NVEs utkast til "Bakgrunn for vedtak" for 132 kV kraftledning Østerbø – Stordalen av 17. februar 2012
- Søknaden av 12. desember 2007 fra SFE Produksjon AS med tilhørende konsekvensutredninger (KU)
- Søknad om planendring av 16. februar 2010 fra SFE Produksjon AS m/vedlegg
- Høringsuttalelser til NVEs innstilling
- Høringsuttalelser til søknaden om planendring
- NVEs konsesjonsnotat om Mjølsvik småkraftverk av 9. juni 2010
- Olje-og energidepartementets befaring av 19. juni 2012
- Registreringer i naturbase
- Artsdatabanken

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst gjennom dette kunnskapsgrunnlaget slik at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet gir den kunnskap som kreves om arters bestandssituasjon, utbredelse av naturtyper og den økologiske tilstand i området. Også virkningene av utbyggingen er beskrevet på tilstrekkelig vis.

Virkninger på naturmangfoldet mv.

Landskap

Mjølsvikdalen er i KU vurdert til å ha noe over middels verdi med Strupefossen øverst i dalen som høydepunkt. Det er ingen tyngre tekniske inngrep i midtre og øvre del av dalføret.

Reguleringen av Strupefossvatnet er planlagt med 4 m oppdemming og bygging av dam ved utløpet. Strupefossen ved utløpet vil miste sin verdi som landskapselement som følge av denne reguleringen. I dag deles vannet i to av en moreneavsetning med et mindre stryk mellom delene. Ved oppdemmingen vil vannet fremstå med en sammenhengende vannoverflate. De mest negative visuelle virkningene oppstår når vannstanden senkes ned mot LRV i sommerhalvåret. Magasinkapasiteten i Strupefossvatnet er beskjedne 0,7%, slik at Randalen kraftverk i stor grad må driftes på tilsiget.

Dersom reguleringen av Strupefossvatnet begrenses til naturlig vannstandsvariasjoner eller til maksimalt 1 m som forslått av NVE, vil en del av flomvannføringen renne i Strupefossen slik at den opprettholdes som landskapselement. Overføringen av vann fra Mjølsvikelva har størst virkning i Strupefossen og like nedstrøms denne. Elva får etter hvert tilsig fra restfelt, og ved Mjølsvikfossen vil vannføringen være ca. 43% av opprinnelig vannføring.

Nykjevatnet skal reguleres med 76 m senking og 2 m oppdemming. Vannet er vanskelig tilgjengelig, og den inneklemte plasseringen i landskapet gjør at den omfattende

reguleringen har liten visuell effekt. Senkingen av vannet vil føre til at Nykjefossen blir tørrlagt, og fossesprøytesonen vil bortfalle som landskapselement. Fossen er synlig fra Østerbø og er markant i landskapet ved større vannføringer i sommerhalvåret.

Redusert vannføring i Brekkeelva og Nykjeelva vil ifølge KU forringe de kvalitetene som er knyttet til rennende vann, elvebrus og særlig fossefallene som landskapselement.

Rustelvane drenerer til Østerbøvatnet. Vannføringen i dagens naturtilstand varierer mellom tilnærmet tørrlagt og godt synlig ved flom. Elvene tas inn på overføringstunnelen til Østerbø kraftverk, som medfører at elvene blir tilnærmet tørrlagt nedenfor bekkeinntakene hele året. Ved stor vannføring er elvene fra skoggrensen og et stykke nedover lia særlig eksponert mot Sørebdalen. Nærvirkningen av elvene er ifølge KU begrenset og gir ikke spesielle kvaliteter i landskapsbildet. For landskapsbildet er det ikke særlig dramatisk at disse elvene får mindre vannføring.

Anleggsveien fra Østerbø til Randalen går i bratt terreng, som gjør det nødvendig med fyllinger/skjæringer der veien går i slynger opp dalsiden. Disse sårene i landskapet antas over tid å bli mindre synlige pga. tilvokst av løvskog og annen vegetasjon. I tilfelle Randalen småkraftverk skal bygges, må veien forlenges til Randalsbrekka.

Ifølge opprinnelig søknad vil det bli etablert et stort massedeponi på 290.000 m³ i Randalen. Massedeponiet vil dominere denne delen av dalen. Deponiet vil bli noe redusert dersom Randalen småkraftverk realiseres i stedet for Randalen kraftverk.

Massedeponiet og bygging av anleggsveien vil innebære en kraftig endring av landskapsbildet i Randalen. Inngrepene vil ha størst negativ effekt på landskapet i anleggsperioden og i de første driftsårene før massene får etablert et vegetasjonsdekke.

Tunnelmasser i forbindelse med bygging av Østerbø kraftverk i dagen er anslått til 28.000 m³, som dels vil bli brukt til opprusting og omlegging av kommunal vei på Østerbø og dels til deponering i et eksisterende steinbrudd til senere bruk.

Volumet vil øke til 45.000 m³ dersom Østerbø kraftstasjon skal bygges i fjell. I tillegg til nevnte bruk av tunnelmassene, vil en del av sprengsteinen bli brukt til planeringsarbeider ved Østerbø kraftverk og til lagring i strandsonen til Østerbøvatnet.

Østerbø kraftverk i dagen vil bli mer eksponert i landskapet enn om kraftstasjonen bygges i en fjellhall. Det er kun portalbygget og portalen for tilkomsttunnelen som vil bli synlig dersom kraftverket plasseres i fjell.

Departementet finner at hensynet til landskap ikke er til hinder for at det gis konsesjon til utbyggingen.

Inngrepsfrie områder (INON)

Det finnes ikke villmarkspregede INON-arealer i tiltaks-eller influensområdet. INON-område sone 1 og 2 vil bli redusert med ca. 30 km² der hoveddelen er sone 2. Et teknisk inngrep ved Strupefossvatnet vil gi en reduksjon av sone 2 innenfor Stølsheimen landskapsvernområde i størrelsesorden 6-7 km².

Etter departementets vurdering er disse konsekvensene ikke til hinder for at det gis konsesjon.

Flora

Det kan ikke påregnes overløp i Nykjevatnet i vekstsesongen, og dette vil føre til at den fuktavhengige vegetasjonen ved fossen vil gå tapt. Det er ikke påvist rødlistearter i området ved Nykjefossen.

Oppdemming av Strudefossvatnet med 4 m vil også føre til at fuktavhengig vegetasjon ved fossen går tapt. I Mjølsvikfossen vil skadene bli mindre, ettersom restvannføringen med en slik regulering av Strudefossvatnet er anslått til 43% av naturlig vannføring.

Dersom reguleringen av Strudefossvatnet reduseres til 1 m som foreslått av NVE, vil det bli flere overløp i fossen. Denne økte restvannføringen vil resultere i mindre skader på fuktavhengig vegetasjon. Pålegg om slipp av minstevannføring fra Strudefossvatnet og bekkeinntak Randalen Sør vil ytterligere redusere de negative virkningene for fuktighetskrevede vegetasjon.

Ramslia edelløvskog er verdsatt med stor verdi. Den planlagte overføringen av Rustelvane antas å få små konsekvenser for vannavhengige plantesamfunn. Vannføringen avtar normalt merkbart etter at snøsmeltingen er over, noe som innebærer at nedbøren er viktigere for disse plantesamfunn enn fuktigheten fra elvene.

Endringen i avrenningen som følge av tiltaket ligger godt innenfor den naturlige variasjonen i avrenningen til Østerbøvatnet. Tiltaket antas å ikke få vesentlige konsekvenser for biologisk mangfold for Østerbøvatnet.

Konsekvensene for flora er etter departementets vurdering ikke til hinder for at konsesjon kan gis.

Fauna

Arealene rundt Strudefossvatnet og Langavatnet sammen med fjellarealer sørover i Fjellheimen villreinområde er blant beiteområdene for villrein. Det er særlig anleggsperioden som vil få størst negativ virkning for reinen.

Rødlistearten oter er registrert ved Østerbøvatnet. Utbyggingen antas ikke å ville fortrenge leveområdene for oteren, da inngrepene ved Østerbøvatnet i hovedsak skal gjennomføres nær eksisterende bebyggelse.

Fossefall er registrert i Randalen og i nedre del av Mjølsvikvassdraget. I Mjølsvikelva vil redusert vannføring føre til at fossefallet vil søke nye områder lenger ned i vassdraget eller i sidevassdrag hvor det er tilstrekkelig med rennende vann.

Brekkeelva vil få sterk redusert vannføring som antagelig vil føre til at biotopen for fossefall tilnærmet vil bli ødelagt. Pålegg om minstevannføring i Strudefossvatnet og bekkeinntak Randalen Sør vil redusere disse konsekvensene.

Strandsnipa tåler redusert vannføring bedre enn fossefallet, og er dessuten mere tallrik. Redusert vannføring vil føre til redusert hekkebestand både i Østerbø- og Mjølsvikvassdragene, men konsekvensene for denne arten er sannsynligvis mindre enn for fossefallet.

I Østerbøvatnet antas ikke endret tilsig å få dramatiske konsekvenser for næringstilgangen for andefugl og sjøfugl.

Departementet mener hensynet til fauna ikke er til hinder for at det kan gis konsesjon til utbyggingen.

Fisk og ferskvannsbiologi

Østerbøelva har innslag av laks og sjørret, men elva blir ikke regnet som en reproduksjonselev for anadrom fisk. Det er også registrert noe sjørret i nedre del av Mjølsvikelva. Det er stasjonær bekkeørret i Mjølsvikvassdraget. Reduksjon i vannføringen vil kunne føre til lavere fiskeproduksjonen på disse elvestrekningene. Det konsesjonsgitte småkraftverket i Mjølsvikvassdraget er pålagt å slippe en helårlig minstevannføring av hensyn til biologisk mangfold. Det er for denne utbyggingen i tillegg satt vilkår om installering av omløpsventil av hensyn til sjørreten på anadrom strekning.

Det er ikke fisk i Strupefossvatnet, Langavatnet og Nykjevatnet. Det antas heller ikke å være egne fiskebestander i de bratte partiene av Rustelvane.

I Østerbøvatnet er det påvist ca. 20 ulike arter, herunder stingsild og trolig rødlistearten ål. Virkningene for fisken vil bli størst i Østerbøelva med reduserte leveforhold for sjørret og mindre produksjon av ferskvannsorganismer. For Østerbøvatnet vil vanntilførselen bli forskjøvet fra sommer til vinter. Dette vil endre vanntemperaturen noe, men antas ikke å endre levevilkårene for fisk i Østerbøvatnet.

Ifølge KU er vassdragene samlet sett vurdert til å ha middels verdi når det gjelder fisk og ferskvannsbiologi. Departementet finner at konsekvensene for fisk og ferskvannsbiologi ikke er til hinder for at det gis konsesjon.

Hydrologi

Østerbøvassdraget har et nedbørfelt på knapt 25 km², hvorav ca. 18 km² vil bli utnyttet i det omsøkte tiltaket. Tilsiget ved utløpet i Østerbøvatnet er knapt 97 mill. m³/år med en middelvannføring på 3,07 m³/s. Etter utbyggingen blir midlere vannføring redusert til 0,59 m³/s.

Nedbørfeltet for Mjølsvikvassdraget er i underkant av 17 km², hvorav 7,5 km² vedrører Strupefossvatnet. Tilsiget til Strupefossvatnet er 34,4 mill. m³/år med en middelvannføring på 1,09 m³/s. Tilsiget er i hovedsak planlagt overført til Randalen kraftverk og Østerbø kraftverk, slik at restfeltet nedenfor Strupefossvatnet utgjør restvannføringen i Mjølsvikelva. Ved referansepunkt Mjølsvikstølen og Mjølsvikfossen er midlere restvannføring på hhv. 0,58 og 0,77 m³/s.

Rustelvane drenerer et samlet nedbørfelt på 12,9 km² og de to elvene vil bli ført inn på tunnelen til Østerbø kraftverk. Samlet tilsig er knapt 25 mill. m³/år med en middelvannføring på 0,79 m³/s. Restfeltet nedenfor inntaket er anslått til en middelvannføring på 0,08 m³/s.

For Nykjeelva er middelvannføringen anslått til 2,12 m³/s, som vil bli redusert til 0,13 m³/s etter utbyggingen.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

I nåværende situasjon er vanntemperaturen i Østerbø-og Mjølsvikkvassdragene relativt lav store deler av året som følge av lufttemperaturen i vinterhalvåret og snøsmelting frem til slutten av juli. Det må påregnes lavere vintertemperatur og høyere sommertemperatur grunnet mindre vannareal i elvene, som dermed vil bli mer påvirket av lufttemperaturen. Dette vil igjen føre til raskere islegging og mulig bunnfrysing av deler av elver som ikke vil få tilført grunnvann.

For reguleringsmagasinene vil nedtapping føre til oppsprekking av isen. Det er svært vanskelig å komme seg inn til Nykjevattet vinterstid. Strudefossvatnet ligger i et område som er lite brukt midtvinters.

Østerbøvatnet er en fjord/poll som har sitt utløp i Fuglesetfjorden i Sognefjorden gjennom en grunn utløpskanal. Ved direkte utslipp av driftsvannet fra Østerbø kraftverk i det øverste ferskvannslaget i Østerbøvatnet må en regne med dårlig islegging og frostrøyk rundt utslippsstedet.

Grunnvann, flom og erosjon

Det er liten fare for utilsiktet gjennomstrømming av grunnvann, fordi berggrunnen er satt sammen av harde bergarter som gneis.

Fraføring av vann fra Mjølsvik-, Brekke-og Nykjeelva vil i liten grad påvirke grunnvannstanden, fordi disse elvene i stor grad drenerer både overflate-og grunnvann. Østerbøelva renner i løsmasseavsetninger, og sommervannføringen vil påvirke grunnvannstanden på arealene nærmest elva.

En regulering av Nykjevattet med overføring av elvene i Randalen vil redusere faren for skadeflom i Østerbøelva.

Det er ikke fare for erosjon i Strudefossvatnet. I Nykjevattet forventes mindre lokale erosjoner i reguleringssonen.

Friluftsliv

En sentral turrute fra Ortnevik passerer Strudefossvatnet med merket sti i sørøst med innsyn ned mot vannet.

En alternativ rute er å gå opp Mjølsvikdalen og komme inn på turruten fra Ortnevik sør for Mjølsvikstølen. Mjølsvikdalen ovenfor Mjølsvikstølen er mindre brukt som friluftsområde. Dalbunnen er preget av rasurer og grove stenblokker. Dalføret er lite nyttet som innfallsport til Stølsheimen.

Fra Østerbø opp til Fossestølen ved Brekkeelva er friluftslivet av mer lokal verdi. Det er mulig å gå opp Randalen til Strudefossvatnet, men denne ruten er lite brukt.

En redusert regulering av Strudefossvatnet, som foreslått av NVE, vil avgrense reguleringen, og ivareta hensynet til fremtidig friluftsbruk.

Området ved Nykjevattet er vanskelig tilgjengelig med meget avgrenset landskapsrom, som gjør området mindre attraktivt som turområde.

Friluftsområdet ved Rustelvane ligger ovenfor skoggrensen. Dette området vil ikke bli berørt, fordi inntaket av disse elvene ligger nedenfor skoggrensen.

Langavatnet vil ikke bli berørt dersom Randalen småkraftverk bygges. Området kan dermed nyttes til friluftsliv på tradisjonelt vis.

Med de endringer som er foreslått av NVE finner departementet at hensynet til friluftsliv ikke er til hinder for at det kan gis konsesjon.

Kulturminner og kulturmiljø

Ettersom den opprinnelige rapporten ble underkjent av Sogn og Fjordane fylkeskommune, ble det utarbeidet en supplerende rapport. Denne oppfyller kulturminnelovens krav ifølge fylkeskommunen. Det er ikke gjort kulturminnefunn på arealer som omfattes av utbyggingen.

Landbruk

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler i brev av 04.06.2008: "Det er små eller ingen negative konsekvenser for landbruk. Vi foreset at avbøtende tiltak vert sett i verk dersom det er behov for å vege opp for ulemper ved ei ev. kraftutbygging. Dette gjeld istandsetting av grøfter/drensrør, oppretthalding av grunnvassnivå og gjerde der elva i dag fungerer som ferdselshinder."

Olje- og energidepartementet legger til grunn for sin avveining at landbruksinteressene i denne kraftutbyggingssaken i liten grad vil bli berørt. Tiltaket vil føre til en mindre omdisponering av dyrket mark. Utmarksarealer som løvskog og fjellmark vil bli redusert som følge av bygging av anleggsveier og etablering av massetipper.

Olje- og energidepartementet er innstilt på å fastsette særskilte konsesjonsvilkår for å ivareta hensynet til landbruksinteressene i fremtidige kraftutbyggingssaker som berører landbruksinteressene i vesentlig grad, jf. vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 17.

I denne utbyggingssaken forutsetter Olje- og energidepartementet at konsesjonæren foretar de avbøtende tiltak som er nødvendig dersom det viser seg å være behov for å sette grøfter/drensrør i stand, for å opprettholde grunnvannsnivået og etablere fysisk hinder skulle elva ikke lenger kunne fungere som naturlig ferdselshinder.

Vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom

- alle praktiske gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden, jf. annet ledd litra a
- samfunnsnyttan av inngrepene er større enn tapet av miljøkvalitet, og hensikten med de nye inngrepene er større enn miljøtapene, jf. annet ledd litra b

og

- hensikten med de nye inngrepene på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre, jf. annet ledd litra c.

Departementet viser til den foretatte gjennomgang og vurdering av de negative konsekvenser for natur, miljø og landskap. Med de avbøtende tiltak som konsesjonsvilkårene legger opp til, er de negative konsekvensene ikke til hinder for gjennomføring.

Formålet med utbyggingene med reguleringer og overføringer er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet, og departementet bemerker at den beskrevne forringelsen av naturmangfoldet på sikt som følge av inngrepene må ses i sammenheng med dette formålet. Ny regulerbar vannkraft har en særlig høy verdi, fordi innslag av stadig større andel uregulert kraftproduksjon ikke gir samme handlingsrom, noe som er avgjørende for utnyttelsen av energiressursene fremover. Regulerbar kraft kan ikke innvinnes med andre midler som miljømessig anses bedre.

Samfunnsnyttene av tiltaket må anses som betydelig. Med de minstevannføringer og de avbøtende vilkår som her er foreslått, finner departementet at vilkårene etter vannforskriften § 12 er oppfylt.

Samlet belastning

Høyfjellsområdet rundt Strudefossvatnet, Nykjevvatnet og i Randalen er i stor grad urørt. Nedre del av Østerbøvassdraget er preget av jordbruk og elveforbygninger. I Randalen og Østerbøvassdraget er en ikke kjent med at det er planlagt andre prosjekter utover det omsøkte tiltaket. Den samlede belastningen på økosystemet vurderes å være akseptabel med de tilpasninger og avbøtende tiltak som er foreslått.

Det er gitt tillatelse til et småkraftverk i Mjølsvikvassdraget. I tillatelsen er det satt vilkår av hensyn til biologisk mangfold. Småkraftverket er planlagt ut fra at den øvre delen av nedbørfeltet vil bli overført til Østerbøvassdraget.

For nettilknytning av Østerbø og Randalen kraftverk er det søkt om bygging av en 132 kV kraftledning fra Østerbø i Høyanger kommune til Stordalen i Masfjorden kommune. Ledningen er omsøkt i 3 alternative traseer.

Departementet har foretatt en nøye vurdering av den samlede belastning på økosystemet i tråd med nml. § 10 både knyttet til omsøkte tiltak og for andre eksisterende og mulige fremtidige tiltak. For det omsøkte tiltak vises til gjennomgangen av de enkelte fagtemaer i foredraget her.

Departementets oppsummering og konklusjon

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen, må fordelene og ulempene ved de omsøkte tiltak veies opp mot hverandre. Ivaretagelse av

naturmangfoldet er et tilleggshensyn i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter vassdragslovgivningen. Det innbærer at søknaden om bygging av Østerbø kraftverk og Randalen kraftverk med reguleringer og overføringer og miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftforsyningssikkerheten og tapet av forringelsen av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter departementets vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger vedtaket kan ha for naturmiljøet.

Departementet har merket seg at Høyanger kommune tilrår at tiltakshaver får konsesjon for bygging av Østerbø og Randalen kraftverk.

I sin uttalelse til søknaden tilrår Sogn og Fjordane fylkeskommune at konsesjon gis for Randalen kraftverk og Østerbø kraftverk alt. I. Fylkeskommunen ber om at det utredes et alternativ med plassering av Østerbø kraftverk i fjell i stedet for i dagen ved Østerbøvatnet. Fylkeskommunen anmoder om at det fastsettes vilkår om slipp av minstevannføring i Brekkeelva.

Ut fra nasjonale miljøverninteresser er det vanskelig for fylkesmannen i Sogn og Fjordane å tilrå en utbygging som er så konfliktfylt. Samtidig peker fylkesmannen på at det ut fra energisituasjonen og den lokale holdningen ikke er greit å frarå denne utbyggingen heller. Fylkesmannen har merket seg at lokaldemokratiet ved Høyanger kommune ønsker denne utbyggingen. Det er ifølge fylkesmannen opp til sentrale myndigheter å finne en løsning som balanserer både miljøvern- og energiinteresser i saken.

I sine kommentarer til NVEs innstilling fastholder tiltakshaver sitt standpunkt om at Strupefossvatnet bør reguleres med 4 m av hensyn til ressursutnyttelse og nytteverdi ved denne reguleringen og overføringen.

NVE viser til sin innstilling og fastholder sitt standpunkt om å begrense reguleringen av Strupefossvatnet til naturlig vannstandsvariasjon eller til maksimalt 1 m regulering. Den reduserte reguleringen er et resultat av å veie hensynet til landskap og friluftsliv opp mot hensynet til økt produksjon av ny regulerbar vannkraft. Med småkraftverk i Randalen og avgrenset regulering i Strupefossvatnet, vil landskapskvalitetene etter NVEs syn i stor grad bli ivarettatt både ved Strupefossvatnet og i øverste del av Mjølsvikvassdraget (Strupefossen) for øvrig. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av dette spørsmål.

Med de avbøtende tiltak som fastsettes i henhold til konsesjonsvilkårene, finner departementet at de negative konsekvensene for natur, landskap og miljø ikke er til hinder for at det gis tillatelse i samsvar med NVEs innstilling.

Når det gjelder prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltakshaver forårsaker, viser departementet til konsesjonens standardvilkår om naturforvaltning mv. og merknadene til disse.

Departementet tar utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering som ut fra en samlet vurdering og avveining av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater.

Utbyggingen vil gi en samlet årsproduksjon på ca. 185 GWh, hvorav en vesentlig del er regulerbar kraft. Ny regulerbar kraft har en særlig høy verdi, fordi innslag av stadig større andel uregulert kraftproduksjon ikke gir samme handlingsrom, noe som er avgjørende for utnyttelsen av energiresursene fremover. En annen fordel ved tiltaket er at flombuffer i Nykjevattnet vil redusere faren for skadeflom i Østerbøelva om høsten. Tiltaket antas å bli et tilskudd til næringsutvikling på stedet og i kommunen.

Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn ulempene for allmenne interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 8 og vannressursloven § 25.

Olje- og energidepartementet tilrår at SFE Produksjon AS får tillatelse til å bygge Østerbø kraftverk og Randalen småkraftverk med regulering av Nykjevattnet med overføring av elvene Fessene Vest, Fessene Øst, Randalen Nord, Randalen Sør, Rustelvanen Nord og Rustelvanen Sør, samt regulering og overføring av Strupefossvatnet, jf. vannressursloven § 8 og vassdragsreguleringsloven § 8.

Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt.

Tiltakshaver har søkt om ekspropriasjonstillatelse av nødvendig grunn og rettigheter etter oreigningslova, samt tillatelse til å ta rettighetene i bruk før skjønn er avholdt (forhåndstiltredelse) etter lovens § 25.

Departementet vil påpeke at tillatelse etter vassdragsreguleringsloven innbefatter ekspropriasjonstillatelse for avståing av nødvendig grunn for anlegget, jf. vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 1 første ledd. Det er derfor ikke nødvendig med særskilt ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova her.

Når skjønn ikke er begjært kan samtykke til forhåndstiltredelse bare gis dersom det vil føre til urimelig forsinkelse for tiltakshaver å vente til skjønn er begjært. Departementet kan ikke se at særvilkårene i oreigningslova § 25 første ledd annet punktum er oppfylt her. Tiltakshaver kan søke om forhåndstiltredelse når skjønn er begjært.

Departementet tilrår at det blir gitt tillatelse etter forurensningslovens § 11 for drift av kraftverkene. Det må søkes fylkesmannen om tillatelse til forurensning i anleggsperioden.

NVE har ved notat av 17.02.2012 fremlagt et utkast til "Bakgrunn for vedtak" om trasevalget for kraftledningen. Notatet er vedlagt NVEs innstilling i nærværende sak. Ifølge NVEs utkast er trasealternativ C den samfunnsmessig mest rasjonelle løsning for denne nettilknytningen. NVE vil fatte vedtak om kraftledningstraseen etter at kraftselskapet har fått innvilget konsesjon i nærværende sak. NVEs vedtak i kraftledningssaken kan klages inn for Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Departementet har merket seg at NVEs vurdering av ledningstraseene ikke er i samsvar med lokalsamfunnets og kommunale ønsker. Departementet legger til grunn at kraftledningen vil være en produksjonsradial. Departementet viser i den forbindelse til Meld. St. (2011-2012) som Stortinget har sluttet seg til, og den strategi som det der er redegjort for når det gjelder framføring av kraft.

Departementets merknader til vilkårene

NVE har foreslått et vilkårssett etter vassdragsreguleringsloven for overføringer og reguleringer, og et vilkårssett etter vannressursloven for bygging og drift av Østerbø kraftverk og Randalen småkraftverk. Noen av vilkårene er sammenfallende og departementet har funnet det hensiktsmessig å kommentere vilkårene med utgangspunkt i standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven.

Post 1 – Konsesjonstid og revisjon

SFE Produksjon AS er et offentlig eid selskap. Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Vilkaene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år.

Post 2 – Konsesjonsavgifter

NVE anbefaler at avgiftene settes til kr 8,- pr. nat.hk. til staten og kr 24,- pr. nat.hk. til kommunen. Departementet viser til at dette er i samsvar med praksis i de senere konsesjoner og tilrår avgifter i samsvar med NVEs anbefaling.

Høyanger kommune har ikke satt fram krav om næringsfond. Departementet finner, i likhet med NVE, ikke grunnlag for å vurdere næringsfond som del av konsesjonvilkåret.

Det er opplyst at det foreligger utbyggingsavtale mellom SFE Produksjon og kommunen.

Post 4 – Byggefrister mv.

Det foreslås standardvilkår om byggefrister. Fristene i vassdragsreguleringsloven gjelder selv om deler av tiltaket har fått konsesjon etter vannressursloven, jf. vannressursloven § 19.

Post 7 – Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Det er viktig å finne frem til løsninger som gir minst mulig inngrep i terrenget og ivaretar landskapet på best mulig måte. Ved NVEs godkjenning av detaljplanene må de tekniske inngrepene få en så god miljømessig utforming som mulig, jf. prinsippet i nml. § 12.

Post 8 – Naturforvaltning

NVE har foreslått standardvilkår for naturforvaltning. Olje-og energidepartementet slutter seg til dette. Departementet vil presisere at eventuelle pålegg må være knyttet til skade forårsaket av tiltakene og være adekvate hensett til tiltakenes størrelse og virkninger.

Post 9 – Automatisk fredete kulturminner

Departementet vil påpeke tiltakshavers aktsomhets-og meldeplikt under anleggsperioden, jf. kulturminnelovens bestemmelser.

Post 10 – Forurensning mv.

Vilkåret omfatter driftsperioden. For anleggsperioden må det søkes om tillatelse fra fylkesmannen.

Post 12 – Terskler mv.

Det er her hjemmel for å pålegge konsesjonæren å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom det skulle vise seg nødvendig.

NVE har i sin innstilling foreslått å avvente bygging av terskler til i etterkant av hovedutbyggingen. Kommunen har i sin uttalelse til innstillingen pekt på viktigheten av å opprettholde et stående vannspeil i Østerbøelva. NVE frarår nå ikke at bygging av terskler gjennomføres, men anbefaler at det i første omgang avgrenses til 2-3 terskler nederst i Østerbøelva for å vinne erfaring med om tiltaket gir forventet effekt. Departementet viser til NVEs nye vurdering og forutsetter at det bygges 2-3 terskler som angitt.

Departementets merknader til manøvreringsreglementet

NVE har foreslått en tilsigsavhengig minstevannføring på 100 l/s fra Strupefossvatnet i perioden 1. juni – 30. september. Olje- og energidepartementet slutter seg til NVEs forslag til minstevannføring fra Strupefossvatnet.

I sine merknader til NVEs innstilling ber Høyanger kommune bl. a. om at forslaget til manøvreringsreglement for Nykjevatnet blir justert for å minske faren for skadeflom i Østerbøelva om høsten. SFE mener restriksjonen fra NVE bør utgå fra forslaget til reglement.

NVE opplyser at det skal etableres lukeanordninger i reguleringssystemet som skal hindre at vann fra Mjølsvikvassdraget/Strupefossen blir overført til Østerbøvassdraget i situasjoner med fare for skadeflom. NVE har vist til vilkåret om at naturlige flommer ikke skal økes, jf. forslaget om manøvreringsreglement. NVE går ut fra at reguleringssystemet utformes slik at Rustelwane kan føres i naturlig elveleie direkte i Østerbøvatnet i større flomsituasjoner. Med flombuffer på 4 m i Nykjevatnet, full drift av Østerbø kraftverk og avstengning for overføring fra Strupefossvatnet, mener NVE at faren for skadeflom er redusert i forhold til de flommer som har forårsaket skade i de senere år.

Departementet ser at det kan reises tvil om dette gir tilstrekkelig flomdemping. Det vil blant annet være avhengig av praktiseringen av bestemmelsen om senking av vannstanden ved risiko for skadeflom. Departementet forutsetter at dette praktiseres slik at hensynet til å unngå skadeflom tillegges størst vekt.

Tiltakshaver hevder i sine merknader til NVEs innstilling at det ikke er vesentlige grunner for å legge restriksjoner på produksjonen eller bruken av magasinet i Nykjevatnet. SFE ber derfor om at kravet til myke overganger og at start/stopp-kjøring ikke skal forekomme, samt restriksjoner i magasinbruken, tas ut av manøvreringsreglementet.

Punkt 2, siste avsnitt i utkastet til manøvreringsreglement lyder:

”Kraftverkene skal kjøres så jevnt som mulig, med myke overganger. Typisk start/stoppkjøring skal ikke forekomme...”

Tiltakshaver påpeker at kraftverkene ikke slipper driftsvannet direkte til elveløp, og hevder at nevnte formulering i reglementet kan gi begrensninger i energiproduksjonen.

NVE kan ikke se at den foreslåtte formuleringen gir begrensninger mht. å utnytte maksimal effekt i Østerbø kraftverk, men det kan stilles spørsmål ved om det gis åpning for effektkjøring innenfor kortere perioder som f. eks. innenfor et døgn. Med driftsvannet ført til Østerbøvatnet og tilløpstunnel for hhv. Østerbø kraftverk og Randalen småkraftverk, vil endring i driftsvannføringen ikke ha samme skadepotensial som ved utslipp til fiskeførende elv. NVE finner derfor grunnlag for å ta bort denne begrensningen i forslaget til reglement. NVE bemerker at Østerbø kraftverk med magasin vil være viktig for å balansere energimengden i nettet. Dette medfører ifølge NVE at kraftverket vil bli driftet uten brå overganger. Departementet er enig i NVEs vurdering av dette spørsmål og tilrår at forslaget til formulering her tas ut av manøvreringsreglementet. Departementet presiserer at saken er spesiell ettersom endringen av driftsvannføringen her ikke vil ha skadepotensial som ved utslipp til fiskeførende elv. Fjerning av denne restriksjonen fra reglementet innebærer da heller ingen omlegging av den praksis som har vært fulgt.

En restriksjon på nedtappingen i sommermånedene vil etter NVEs syn redusere konsekvensene for landskapet uten vesentlig reduksjon i energiproduksjonen. En anleggsvei opp til Randsalbrekka vil etter NVEs vurdering høyst sannsynlig åpne for større bruk av fjellområdet rundt Strupefossvatnet/Langavatnet og platået ovenfor/rundt Nykjevatnet. Dessuten er det utsikt til Nykjevatnet fra fjellområdet ved Rustelvane..

Av hensyn til årsvariasjonen i tilsig foreslår NVE følgende omformulering i manøvreringsreglementets punkt 1 *”Reguleringer”* nest siste avsnitt:

”Etter 1. mai skal alt tilsig i nedbørfeltet til Østerbø kraftverk benyttes til oppfylling av Nykjevatnet til kote 614. Vannstanden skal ikke senkes under denne koten før etter 1. oktober, med mindre værforhold utgjør risiko for skadeflom.”

Olje- og energidepartementet legger avgjørende vekt på hensynet til skadeflom i vassdraget. Det tilrår derfor at den foreslåtte restriksjonen i magasinbruken tas ut av manøvreringsreglementet. Departementet kan ikke se at de miljømessige ulemper ved å fjerne restriksjonen står i forhold til den ulempe som faren for skadeflom kan forårsake.

NVE har foreslått en tilsigsavhengig minstevannføring på 80 l/s hele året til Brekkeelva. Vannet skal slippes forbi bekkeinntaket i Randalen Sør slik at slippet får virkning mest mulig på hele utbyggingsstrekningen. Det skal ikke slippes vann fra Randalen småkraftverk for å opprettholde minstevannføringen. Departementet slutter seg til NVEs forslag til pålegg om minstevannføring.

Olje- og energidepartementet**Tilråd:**

1. I medhold av lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer § 8 gis SFE Produksjon AS tillatelse til regulering av Nykjevatnet med overføring av elvene Fessene Vest, Fessene Øst, Randalen Nord, Randalen Sør, Rustelvane Nord og Rustelvane Sør i Østerbøvassdraget, samt regulering og overføring av Strudefossvatnet i Mjølsvikvassdraget i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane.
2. I medhold av lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann § 8 gis SFE Produksjon AS tillatelse til bygging og drift av Østerbø kraftverk og Randalen småkraftverk.
3. I medhold av lov av 13. mars 1981 nr. 6 § 11 om vern mot forurensninger og om avfall gis SFE Produksjon AS tillatelse til ovennevnte reguleringer, overføringer og utbygginger.
4. Tillatelsene gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av xxxx 2013.
5. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av xxxx 2013.

*Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelig resolusjon
av 7. juni 2013*

Foredratt av statsråd Vedum

Nina Frisak

about 1000

**Vilkår for tillatelse for
SFE Produksjon AS
til å foreta overføring av Strupefossvatn i Mjølsvikvassdraget og regulering av
Nykjevatnet i Østerbøvassdraget, Høyanger kommune, Sogn og Fjordane fylke**

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale følgende årlige avgifter: Til statens konsesjonsavgiftsfond kr 8,- pr. nat.hk. Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr 24,- pr. nat.hk.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Olje- og energidepartementet.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdelsesloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere

bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtektene for fondet skal være undergitt godkjenning av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket, samt avgivelse av kraft, jf. post 19 (Konsesjonskraft), kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av Kongen. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet

- a. å sørge for at forholdene i berørte vassdrag er slik at de stede egne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen

forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Fra og med det år konsesjon er gitt, plikter konsesjonæren å innbetale et årlig beløp til Høyanger kommune på kr 30 000 til opphjør av fiske/vilt/ friluftsliv. Beløpet skal justeres etter de tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer. Beløpet til fisk/vilt skal nyttes etter nærmere bestemmelse av kommunestyret. Med hensyn til tiltak som kommer friluftslivet til gode, skal beløpet nyttes etter nærmere bestemmelse gitt av vedkommende myndighet.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsel m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utligningselike.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE.

Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes eller brennes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan Olje- og energidepartementet pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

15

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

Opplysningsskilt settes opp ved magasiner og steder med pålagt minstevannføring.

16

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

17

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

18

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1, jf § 2 tredje ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av Olje- og energidepartementet med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd.

Olje- og energidepartementet bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og

energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

20

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

21

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra Olje- og energidepartementet å bringe forholdene i lovlig orden. Krav kan ikke fremsettes senere enn 20 år etter utløpet av det kalenderår da arbeidet ble fullført eller tiltaket trådte i virksomhet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonsavgifter), 4 (Byggefrister m.v.), 14 (Manøvreringsreglement m.v.), 19 (Konsesjonskraft) og 21 (Kontroll med overholdelsen av vilkårene) kan medføre at konsesjonen trekkes

tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 21.

For overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, kan Olje- og energidepartementet fastsette en tvangsmulkt på inntil kr 100 000 pr. dag til forholdet er brakt i orden, eller inntil kr 500 000 for hver overtredelse. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Olje- og energidepartementet kan justere beløpene hvert 5. år.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i

vassdragsreguleringsloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vassdragsreguleringslovens §§ 24 og 25.

22

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene ligger. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

**Vilkår for tillatelse etter vannressursloven § 8 for
SFE Produksjon AS
til å bygge Randalen småkraftverk og Østerbø kraftverk
i Høyanger kommune, Sogn og Fjordane fylke**

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

2

(Konsesjonsavgifter)

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten på kr 8 pr. nat.hk. og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer på kr 24 pr. nat.hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som det konsederte vannfall etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven kap. 7.

Etter forfall svares rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtektene for fondet skal være undergitt godkjennelse av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år jf. vannressursloven § 19 tredje ledd og vassdragsreguleringsloven § 12 nr 1. Fristene kan

forlenges av Kongen. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet

- å sørge for at forholdene i berørte vassdrag er slik at de stedegne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og ev. regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Fra og med det år konsesjon er gitt, plikter konsesjonæren å innbetale et årlig beløp til Høyanger kommune på kr 30 000 til opphjør av fisk/vilt/ friluftsliv. Beløpet skal justeres etter de tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer. Beløpet til fisk/vilt skal nyttes etter nærmere bestemmelse av kommunestyret. Med hensyn til tiltak som kommer friluftslivet til gode, skal beløpet nyttes etter nærmere bestemmelse gitt av vedkommende myndighet.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsl m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier,

bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlengt.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

14

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det

innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

Opplysningsskilt settes opp ved magasiner og steder med pålagt minstevannføring.

15

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

16

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

17

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

19

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med

kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om

nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c.

**Manøvreringsreglement
for regulering av Nykjevatt
i Høyanger kommune, Sogn og Fjordane fylke**

1. Reguleringer

Magasin	Naturlig vannst. kote	Reg. grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Nykjevatt	616,00	618,00	540,00	2,0	76,0	78,0

Høydene refererer seg til SKs høydesystem (NN 1954).

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Overføringer

Avrenningen fra Strupefossvatt overføres til Nykjevatt. Vannstanden i Strupefossvatt kan reguleres maksimalt 1 m med utgangspunkt i normalvannstanden på kote 877,4.

Inntak

Nedbørfeltene Fessen Øst, Fessen Vest, Randalen Nord, Randalen Sør (totalt 4,7 km²), Rusteelvane Nord og Rusteelvane Sør (totalt 6,3 km²) tas inn på driftstunnelen for Østerbø kraftverk og kan overføres til Nykjevatt.

2.

Ved manøvreringen skal det tas for øyet at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene så vidt mulig ikke økes.

I perioden 1. juni – 30. september slippes en tilsigsavhengig minstevannføring på 100 l/s fra Strupefossvatnet.

Ved bekkeinntak Randalen Sør slippes en tilsigsavhengig minstevannføring på 80 l/s hele året til Brekkeelva.

Forøvrig kan tappingen skje etter kraftverkseiers behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde mv. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsperioden.

4.

Viser det seg at slippingen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.